

Volební program pro oblast vzdělávání a školství Strana zelených

Silné stránky, pozitiva a dobrá praxe programu?

- Program Strany zelených lze v rámci sledovaných témat vzdělávací politiky, oblastí a úrovní vzdělávacího systému označit z pohledu cílů a opatření jako velmi komplexní a inspirativní.
- Specificky lze vyzdvihnout velmi rozsáhlou sérii opatření v oblasti stabilizace a rozvoje učitelské a ředitelské profese (proměna pregraduální přípravy ped. pracovníků, cesty k učitelské kvalifikaci, podpora začínajících učitelů, profesní standardy, kariérní systém, podpora výkonu ředitelské profese atd.).
- Další inspirativní cíle a opatření nabízejí např. témata či oblasti správy a vedení vzdělávací soustavy, snižování administrativní a další nepedagogické zátěže škol, digitalizace, problematiky střední úrovně vedení a podpory v rámci vzdělávacího systému, dále rovněž opatření pro řešení nerovností v přístupu a podmínkách vzdělání.
- V kontextu financování a platů v rámci vzdělávacího systému je nutné pozitivně vnímat zvyšování platů pedagogických pracovníků tak, aby vždy odpovídal alespoň mediánu mezd vysokoškolsky vzdělaných pracovníků.

Příležitosti pro zlepšení?

- I přes obecné zahrnutí je možné v rámci programu apelovat na rozpracování či doplnění cílů a opatření pro oblast dalšího (či celoživotního) vzdělávání.

Zdroj:

https://www.zeleni.cz/wp-content/uploads/2021/06/zeleni_program_2021.pdf

Vybraná sledovaná témata vzdělávací politiky, oblasti a úrovně vzdělávacího systému prizmatem konkrétních relevantních částí či bodů volebního programu

Kontinuita vzdělávací politiky

- *Moderní vzdělávání podporuje talenty i odstraňuje nerovnosti*

Školství musí nejen pomoci dětem dohnat výpadek způsobený pandemií, ale také reagovat na probíhající technologické změny a vývoj společnosti. Naším cílem je výchova sebevědomé generace zodpovědných občanů, která se dokáže zorientovat v rychle se měnících podmínkách, umí kriticky pracovat s informacemi a empaticky komunikovat. Proto potřebujeme lépe a stabilně financované školství, méně administrativy, moderní metody i větší podporu pro ty školy, které odstraňují nerovnosti ve společnosti. Hlásíme se ke Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ a budeme dbát na její naplňování.

Komentář: Jasné přihlášení k vládou schválené Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+.

Cíle a obsah vzdělávání

- *Pro školy zajistíme metodickou a finanční podporu na zavádění moderních metod do vzdělávání s důrazem na udržitelný rozvoj. Zvýšíme důraz na environmentální, informační a finanční gramotnost v rámcových vzdělávacích programech. Podpoříme školy a školská zařízení v inkluzivním přístupu jako běžné součásti jejich chodu. Do třetí třídy budeme preferovat slovní hodnocení.*
- *V souladu s aktuálním vědeckým poznáním v oblastech biologie, psychologie a pediatrie posuneme standardní začátek výuky na 9:00.*
- *Podpoříme potenciál moderních oborů, ve kterých už nyní Česko dosahuje skvělé pozice. Startupy v oblasti IT, kybernetické bezpečnosti, klimatických technologií, nanotechnologií nebo kreativních průmyslů si zaslouží podporu v*

přístupu ke kapitálu, podporu pronikání na světové trhy nebo investice do výzkumu a vývoje. Podpoříme podnikatelské inkubátory, mentoring nebo podporu podnikavosti na školách.

- *Vůbec nejlepší je nebýt nemocný. Jenže na tohle náš stát zapomíná. Posílíme zásadním způsobem preventivní péči, zejména tím, že ji budou proplácet zdravotní pojišťovny. Je také potřeba řešit problém obezity. Tělesná výchova na školách by měla mladé lidi naučit, jak dlouhodobě získat vztah k aktivnímu pohybu. Aktivní pohyb pěšky nebo na kolech přispívá k lepšímu zdravotnímu stavu, investice do cyklostezek tak nejsou jen věcí dopravy, ale také zdraví. Financování sportu ze státního rozpočtu by se mělo zaměřit na podporu sportování pro všechny, nikoli profesionální sport.*

Řešení nerovností v přístupu a podmínkách vzdělávání

- *Největším problémem českého školství jsou nerovnosti šancí na přístup ke kvalitnímu vzdělání. Velmi záleží na tom, kde a v jaké rodině se dítě narodí. Školství s nerovnostmi neumí pracovat, nedokáže podpořit děti z horšího sociálního prostředí, ani pracovat s těmi velmi talentovanými. Abychom vzdělání zkvalitnili, musíme do něj investovat o 50 miliard korun ročně více.*
- *Budeme usilovat o zvyšování kvality základních škol, především jejich druhého stupně, abychom předešli odchodům na víceletá gymnázia, která pokládáme za problematickou předčasnou specializaci a jednu z příčin nerovností v českém vzdělávání.*
- *Zavedeme efektivní systém podpory škol v oblasti vzdělávání a začleňování dětí, žáků a studentů s odlišným mateřským jazykem tak, aby školy bez zbytečné administrativní zátěže mohly zajistit v součinnosti se zřizovateli plnohodnotné vzdělávání této stále větší skupiny dětí a mladistvých s využitím potřebných nástrojů (primárně doučování češtiny, intenzivní jazyková příprava, asistenti pedagoga — včetně dvojjazyčných, vzdělávání pedagogických pracovníků).*

- *Vzdělání musí být dostupné všem. Odmítáme proto zavádění školného na jakémkoliv stupni, včetně veřejných vyšších odborných škol a veřejných vysokých škol.*
- *Chceme přinést celostátní strategii Ženy v digitalizaci, která umožní uplatnění nevyužitých talentů žen v technických a informačních oborech. Součástí bude rovnocenný přístup dívek k digitálním tématům už na základní škole bez technologických genderových stereotypů, včetně svobodné volby povolání nebo oboru studia.*

Stabilizace a rozvoj učitelské a ředitelské profese

- *V některých regionech chybí velké množství kvalifikovaných pedagogů. Podpoříme řešení jejich nedostatku zavedením dotačního programu, který školám umožní čerpat prostředky na motivační náborové příspěvky či podporu bydlení. Zavedeme indexované financování, aby více peněz dostaly ty školy, které se potýkají s většími problémy svých žáků.*
- *Zasadíme se o zvýšení prestiže pedagogického povolání, které bude nejen finančně zajímavé, ale také např. otevřené zkráceným úvazkům tak, aby do školství přilákalo širokou škálu odborníků z praxe. Podpoříme pedagogické semináře na všech typech vysokých škol, jejichž absolvování by znamenalo získání dodatku k diplomu o pedagogické aprobaci, praxi a pedagogickém minimu a umožnilo absolventům učit bez absolvování pedagogických fakult.*
- *Ve spolupráci s odbornou veřejností zahájíme reformu vzdělávání nových učitelek a učitelů, aby byli lépe připraveni na nástup do praxe a v průběhu života měli možnost doplnit si vzdělání o jiný obor. Podpoříme reformu současného studia koncipovaného většinou pro dvě konkrétní aprobace směrem ke komplexnější přípravě pro celé skupiny předmětů s větším důrazem na metodiku, didaktiku a praxi oproti vzdělávání se v daných předmětech.*

- *Zavedeme systém péče o pedagogické pracovníky, zejména o začínající učitele, aby u nich nedocházelo ke ztrátě motivace, přetížení a následnému odchodu ze vzdělávání a vytvoříme kompetenční profil pedagogických pracovníků, vč. ředitelů (tzv. profesní standardy), na které navážeme jejich kariérní růst i podobu vzdělávání.*
- *Zavedeme automatické zvyšování platů pedagogických pracovníků tak, aby vždy odpovídal alespoň mediánu mezd vysokoškolsky vzdělaných pracovníků.*
- *Ředitel má být pedagogický lídr, ne otrok byrokracie, proto podpoříme sdílení provozních zaměstnanců mezi školami a posílíme finanční prostředky na zajištění provozu škol; podpoříme vznik center administrativní podpory v působnosti zřizovatelů, které budou školám poskytovat projektový management, metodické vedení a ulevovat jim od administrativy. Pro usnadnění práce ředitelům a další snížení administrativní zátěže zřídíme registr pracovníků ve školství zajišťující přehled o nabídce a poptávce na pracovním trhu.*

Zajištění financování vzdělávacího systému

- *Zavedeme automatické zvyšování platů pedagogických pracovníků tak, aby vždy odpovídal alespoň mediánu mezd vysokoškolsky vzdělaných pracovníků.*
- *Dotačně podpoříme zakládání a rozvoj otevřených a komunitních škol, které slouží jako centra společenského, kulturního či sportovního života v dané lokalitě a poskytují poradenské, volnočasové a vzdělávací služby pro celou komunitu.*
- *Již uvedeno výše: Vzdělání musí být dostupné všem. Odmítáme proto zavádění školného na jakémkoli stupni, včetně veřejných vyšších odborných škol a veřejných vysokých škol.*

Řešení situace „po Covid-19”, kompenzace nerovností a ztrát

- *Zajistíme speciální podporu pro odstraňování problémů způsobených výpadkem škol během pandemie, například podporou školních psychologů nebo programů nad rámec standardního vyučování. Finančně podpoříme doučování dětí i předškolní přípravu.*

Infrastruktura (podmínky vzdělávání)

- *Chceme začít u škol. Umístit solární panely na budovy základních a středních škol, kterých je v Česku cca 10 tisíc. Projekty jako škola v Horním Jiřetíně nebo v Brně-Novém Lískovci ukazují, že si mohou vyprodukovat více než polovinu běžné spotřeby elektřiny. Další velký potenciál je v energii z tepelných čerpadel.*
- *Postavení měst a obcí ve vztahu k developerské výstavbě musí být posíleno. Ať se jedná o vlastní stavební předpisy, územní plánování nebo povolování staveb. Povolovací proces se musí urychlit a zjednodušit, ale nesmí tím zároveň dojít k ohrožení životního prostředí nebo práv občanů a spolků. Města a obce musejí mít možnost získat část bytového fondu — buď ve formě prodeje části bytů městu za nákladovou cenu, nebo vyčleněním do fondu dostupného bydlení. Města musí mít možnost jednoduše a účinně vymáhat po developerovi podíl na zajištění infrastruktury v podobě veřejného osvětlení, dopravy nebo sítě školek a škol.*

Správa a vedení vzdělávací soustavy, snižování administrativní a další nepedagogické zátěže škol, digitalizace, střední článek

- *Zrušíme veškeré výkaznictví, všechny informace bude škola evidovat ve školním informačním systému, z něhož si stát bude informace sám vytahovat, a stanovíme povinnou kompatibilitu těchto komerčních systémů se státním systémem. Skrze školní informační systémy bude probíhat i jakékoli jednorázové dotazování ředitelů, které bude koordinovaně řešit*

jedno oddělení na MŠMT. Digitalizujeme rovněž základní správní úkony a rozhodování v působnosti škol a dalších aktérů a otevřeme diskusi o zavedení možnosti volitelné právní subjektivity (především menších) škol.

- *Se zárukami vysokého standardu ochrany osobních údajů zavedeme jednotný identifikátor žáka, který umožní propojení agregovaných dat s datovými zdroji i mimo resort školství, a konečně bude možné přesně designovat podpurná opatření s přesnou znalostí znevýhodňujících faktorů a jejich vlivu.*
- *Zřídíme střední úroveň podpory a vedení školám, která bude zajišťovat komunikační tok mezi centrem a školami, odborně vést a zajišťovat spolupráci relevantních aktérů a která bude společně s pedagogy schopna trvale zlepšovat vzdělávací výsledky, wellbeing a rovné šance žáků v rámci MŠ, ZŠ a SŠ na svém území.*
- *Dotačně podpoříme zakládání a rozvoj otevřených a komunitních škol, které slouží jako centra společenského, kulturního či sportovního života v dané lokalitě a poskytují poradenské, volnočasové a vzdělávací služby pro celou komunitu.*

Předškolní vzdělávání

- *Chceme mnohem větší dostupnost zařízení pro péči o děti předškolního věku, jako jsou jesle, školky a dětské skupiny. Každé dítě od 2 let věku bude mít zákonný nárok na místo v takovém zařízení, s postupnou garancí místa pro každé dítě od jednoho roku. Tam, kde to zatím není možné, bude mít rodina nárok na proplácení hlídání jinou formou. Umožníme čerpat slevu na dani („školkovné“) na všechny formy placené péče o dítě. Tato zařízení budou v provozu i o prázdninách a jejich zřizování a provoz nebudou omezovány nadbytečnou byrokracií.*
- *Podpoříme zřizování a provoz komunitních mateřských center a lesních školek. Jejich dostupnost nesmí být závislá na libovůli obcí nebo nasazení jednotlivých provozovatelů. Zjednodušíme administrativu a fungování pro*

lesní školky a kluby. Podpoříme fungování školních družin a dostupných kroužků a volnočasových aktivit.

Základní vzdělávání

- Již uvedeno výše: *Budeme usilovat o zvyšování kvality základních škol, především jejich druhého stupně, abychom předešli odchodům na víceletá gymnázia, která pokládáme za problematickou předčasnou specializaci a jednu z příčin nerovností v českém vzdělávání.*

Střední vzdělávání, struktura oborů, JPZ, ukončování studia

- *Prosadíme změny v přijímacím řízení na střední školy tak, aby o přijetí či nepřijetí nerozhodoval jen jednorázový test ze dvou předmětů, ale komplexní přehled schopností, talentů, zájmů, motivací a studijních předpokladů žáků, např. v podobě osobního portfolia.*
- *Nesouhlasíme se snahami stanovovat cut-off skóre, tedy minimální hranici úspěšnosti u přijímacích zkoušek na SŠ. Takové opatření nepovede ke zvýšení kvality vzdělávání na středních školách, ale pouze řadě dětí zkomplikuje přístup k vyššímu vzdělání — především těm ze sociálně slabého prostředí s nízkou podporou rodiny.*
- *Proměníme strukturu učňovského a středního odborného vzdělávání tak, aby byl posílen všeobecný základ, gradující specializace a rozvoj kompetence k učení jako předpokladu pro celoživotní profesní vzdělávání.*
- Již uvedeno výše: *Vzdělání musí být dostupné všem. Odmítáme proto zavádění školného na jakémkoli stupni, včetně veřejných vyšších odborných škol a veřejných vysokých škol.*

Terciární vzdělávání

- Již uvedeno výše: *Vzdělání musí být dostupné všem. Odmítáme proto zavádění školného na jakémkoli stupni, včetně veřejných vyšších odborných škol a veřejných vysokých škol.*
- *Provedeme revizi financování vysokého školství tak, aby respektovalo stejnou důležitost obou jeho základních složek — vzdělávání i výzkumu — a školy nebyly vystavovány nadměrnému tlaku na výkon na úkor vzdělávání. Změníme koeficienty ekonomické náročnosti, které jsou zastaralé a neodpovídají realitě, a zrovnoprávníme tak financování společenskovědních oborů. Zasadíme se o dlouhodobější a stabilnější financování vědy, namísto neustálého soutěžení v krátkodobých cyklech „od grantu ke grantu“.*
- *Podpoříme roli vysokých škol jako důležitých aktérů veřejného života, pro který poskytují veřejnou expertízu, podporují občanskou společnost, kritickou reflexi i snižování rozdílů a poskytování vzdělání v regionech. Odmítáme snahy na omezování humanitních oborů vysokých škol, protože nám mnohem lépe umožňují poznávat stále složitější svět.*
- *Z vědeckého poznání financovaného z veřejných prostředků musí mít prospěch všichni, budeme proto podporovat principy otevřeného přístupu (open access) k výsledkům vědeckého bádání.*

Další vzdělávání

- *Budeme podporovat programy celoživotního vzdělávání, průběžné profesní přípravy a univerzity 3. věku. Zavedeme systémovou podporu neformálnímu vzdělávání, podpoříme propojování formálního a neformálního vzdělávání a uznávání výsledků neformálního vzdělávání.*

Neformální vzdělávání

- Již uvedeno výše: *Budeme podporovat programy celoživotního vzdělávání, průběžné profesní přípravy a univerzity 3. věku. Zavedeme systémovou*

EDU in

---

podporu neformálnímu vzdělávání, podpoříme propojování formálního a neformálního vzdělávání a uznávání výsledků neformálního vzdělávání.

- *Již uvedeno výše: Podpoříme zřizování a provoz komunitních mateřských center a lesních školek. Jejich dostupnost nesmí být závislá na libovůli obcí nebo nasazení jednotlivých provozovatelů. Zjednodušíme administrativu a fungování pro lesní školky a kluby. Podpoříme fungování školních družin a dostupných kroužků a volnočasových aktivit.*
- *Již uvedeno výše: Dotačně podpoříme zakládání a rozvoj otevřených a komunitních škol, které slouží jako centra společenského, kulturního či sportovního života v dané lokalitě a poskytují poradenské, volnočasové a vzdělávací služby pro celou komunitu.*